

Kvalita pitnej vody v SR

Požiadavky na kvalitu pitnej vody, ktoré sa vzťahujú na všetky členské štáty Európskej únie, sú dané smernicou Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Štandardy pre kvalitu vody uvedené v smernici vychádzajú z odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie. Cieľom smernice je chrániť zdravie obyvateľov a spotrebiteľov EÚ. Smernica okrem iného zaväzuje členské štáty pravidelne monitorovať kvalitu pitnej vody a poskytovať spotrebiteľom dostatočné a aktuálne informácie o kvalite pitnej vody. Konkrétne v článku 13 ukladá členským štátom povinnosť sprístupniť adekvátne a aktuálne informácie o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu a raz za tri roky uverejniť správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Na základe predložených správ Európska komisia vyhodnocuje výsledky z monitoringu kvality pitnej vody a po každej reportovacej perióde vydáva sumárnu správu, ktorá hodnotí kvalitu pitnej vody a jej zlepšovanie v európskom meradle.

Požiadavky pre reporting a reportovací formát sú dané v smernici Rady 91/692/EEC o šandardizácii a racionalizácii správ o zavádzaní niektorých smerníc o životnom prostredí a súvisiacich predpisov a v rozhodnutí Komisie 95/337/EEC. Podľa týchto požiadaviek reportovalo kvalitu pitnej vody za roky 2002 – 2004 18 členských štátov, vrátane novopristúpených (Česká republika, Estónsko, Maďarsko). Slovenská republika vtedy využila možnosť nereportovať, keďže pre nové členské štáty bola táto úloha dobrovoľná. Ďalšia reportovacia perióda 2005 – 2007 však už bola povinnou pre všetky členské krajiny a museli sme začať s prípravami prvej správy o kvalite pitnej vody v SR.

V súčasnosti Európska komisia odporúča (*Guidance document on reporting under the Drinking water directive 98/83/EC* z 9. mája 2007) reportovanie správy elektronicky cez Reportnet (Reportnet je súčasťou informačného systému o vode – WISE – Water Information

Z odporúčaní Európskej komisie ďalej vyplýva, že hodnotenie kvality pitnej vody sa vykonáva na základe tzv. zásobovaných oblastí (pozn.: *zásobovaná oblasť* je geograficky vymedzená oblasť, v ktorej pitná voda pochádza z jedného zdroja alebo z niekoľkých zdrojov a v ktorej kvalitu pitnej vody možno považovať za približne rovnakú (príloha č. 2 k NV SR č. 354/2006 Z. z.). V správe sa majú uvádzať tie zásobované oblasti, v ktorých je zásobovaných viac ako 5 000 obyvateľov, resp. kde objem dodávanej vody je viac ako 1 000 m³ za deň. Na základe podkladov regionálnych úradov verejného zdravotníctva a v spolupráci s Výskumným ústavom vodného hospodárstva bolo v SR vyčlenených 94 zásobovaných oblastí, zásobujúcich viac ako 5 000 obyvateľov (tzv. veľké zásobované oblasti).

Nakoľko súčasťou reportingových povinností podľa smernice č. 98/83/ES, za ktorej implementáciu zodpovedá rezort Ministerstva zdravotníctva SR, sú aj informácie relevantné k implementácii smerníc č. 75/440/EHS a 79/869/EHS, t. j. informácie o vodárenských zdrojoch a vodohospodárskych službách, ktorých sledovanie je v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. v kompetencii rezortu Ministerstva životného prostredia SR, na príprave správy sa podieľali obidva rezorty. **Správu Slovenskej republiky o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu za roky 2005 – 2007** spracoval Úrad verejného zdravotníctva SR na základe podkladov poskytnutých regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva a podkladov z Výskumného ústavu vodného hospodárstva.

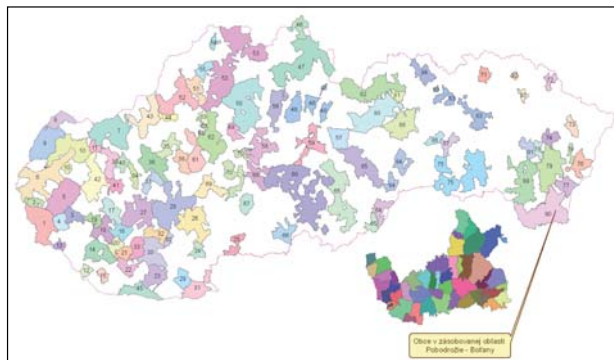
Ak premietneme suché čísla z tabuliek do textu, dozvieme sa, že v porovnaní so smernicou č. 98/83/ES má SR 6 ukazovateľov, ktoré majú prísnejšie limity ako stanovuje smernica. Konkrétne ide o ukazovatele bór, kadmium, meď, kyanidy, chloridy a pH. Ďalej sa v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ktorým bola implementovaná smernica č. 98/83/ES, nachádzajú prídavné ukazovatele, ktoré sú sledované v pitnej vode. Ide napríklad o ukazovatele vápnik a horčík, ktorých prítomnosť v pitnej vode odporúča Svetová zdravotnícka organizácia. Nariadenie vlády obsahuje 29 ďalších ukazovateľov pre stanovenie kvality pitnej vody. Ide o ukazovatele kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, bezfarebné bičíkovce, živé organizmy (okrem bezfarebných bičíkovcov), vláknité baktérie (okrem železitých a mangánových baktérií), mikromycéty stanovitelné mikroskopicky, mŕtve organizmy, železité a mangánové baktérie, abiosestón, striebro, dichlórbenzén, monochlórbenzén, styren, tetrachlórmetán, toluén, xylény, brómdichlórmetán, 2,4-dichlórphenol, chlórdioxid, chloritany, chloroform, ozón, 2,4,6-trichlórphenol, absorbanca, celkové rozpustné látky, teplota, zinok, horčík, vápnik, kadmium a horčík.

Počet zásobovaných obyvateľov vo veľkých zásobovaných oblastiach v SR stúpal od roku 2005, kedy bolo zásobovaných bezpečnou pitnou vodou 3,69 mil. oby-

vateľov (68,5 %), v roku 2006 3,72 mil. (69 %) a v roku 2007 3,75 mil. (69,4 %). Pre úplnosť údajov však treba uviesť, že celkový počet obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov v roku 2007 predstavoval 86,6 % obyvateľov. (Pozri Zoznam zásobovaných oblastí v SR nad 5 000 obyvateľov (stav k roku 2007), príloha, s. 15)

Kvalita pitnej vody vo veľkých zásobovaných oblastiach vyhovovala požiadavkám smernice v mikro-

Graficky znázornené zásobované oblasti nad 5 000 obyvateľov (stav k roku 2007)

biologických a biologických ukazovateľoch v minimálne 97,8 % (v r. 2005 pre koliformné baktérie) a v maximálne 99,4 % (v r. 2005 pre črevné enterokoky) vyšetrených vzoriek. Najčastejšou príčinou prekročenia limitných hodnôt pre mikrobiologické ukazovatele boli príčiny spojené s nedostatočnou úpravou vody a príčiny spojené so zberným územím. S príčinami súviseli následne aj nariadené nápravné opatrenia trvajúce nie viac ako 30 dní.

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov neboli počas obdobia 2005 – 2007 prekročené v žiadnej zásobovanej oblasti ukazovatele benzén, benzoapyrén, bór, bromičnany, kadmium, chróm, meď, kyanidy, dichlórmetán, fluór, ortuť, pesticídy, polycyklické aromatické uhľovodíky, selén, trihalometány a chloridy. Čo sa týka prekročenia limitných hodnôt ďalších zdravotne významných ukazovateľov, je potrebné uviesť, že podiel vyhovujúcich vzoriek vyšetrených pre dusičnany sa pohyboval od 99,7 % (v r. 2005) po 99,9 % (v r. 2007). Podobné vysoké percento platí pre ukazovatele arzén (min. 99,8 % v r. 2005 a max. 100 % v roku 2007) a antimón (min. 99,4 % v r. 2005 a max. 99,9 % v r. 2006).

Prekročenie limitných hodnôt železa a mangánu môže súvisieť s ich prirodzeným výskytom v geologickom podloží, ale aj s prevládajúcou a údržbou vodovodných potrubí. Podiel vyhovujúcich vzoriek vyšetrených v ukazovateli železo sa pohyboval od 94,5 % (min. v r. 2006) po 95,3 % (max. v r. 2005). Podiel vyhovujúcich vzoriek vyšetrených v ukazovateli mangán sa pohyboval od 99,7 % (min. v r. 2006) po 99,1 % (max. v r. 2007).

Slovenská agentúra životného prostredia – inštitúcia zodpovedná za reporting voči Európskej komisii za oblasť životného prostredia, do ktorej predmetná smernica č. 98/83/ES patrí, predložila správu Európskej komisii v marci 2009. Správa je dostupná na internetovej stránke SAŽP (<http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1167&lang=sk>) a na internetovej stránke centrálneho dátového skladu siete EIONET (<http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu>).

Mgr. Martina Behanová
Úrad verejného zdravotníctva SR

System in Europe), pričom tento spôsob reportovania je dobrovoľný. SR postupovala pri príprave Správy podľa spomínaných odporúčaní a odreportovala správu elektronicky, čo znamenalo naplniť požadovanými údajmi 15 prehľadných excelových tabuliek.